

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก ประสาทภพ หะงังฉัตร
เรื่อง แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยทหารพรานในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วันที่ กันยายน 2561 **จำนวนคำ :** 5,309 **จำนวนหน้า :** 12
คำสำคัญ ขีดความสามารถ, ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ทางรัฐบาลก็ได้แก้ปัญหาโดยใช้กำลังทั้งทางพลเรือน ตำรวจและทหารเข้ามาในการแก้ปัญหาสามารถควบคุมปัญหาได้ในระดับหนึ่ง จนเมื่อ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2547 เหตุการณ์ก็ได้รุนแรงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จากการแก้ปัญหาในช่วงแรกสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ในระดับหนึ่ง ในเวลาต่อมาก็มีแนวความคิดที่จะกำลังทหารในการแก้ปัญหาเป็นหน่วยทหารพรานแทนกำลังทหารหลักมาจนถึงปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงขีดความสามารถของหน่วยทหารพรานที่จำเป็นจะต้องมีเพื่อใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาหลายๆด้าน เช่น การต่อสู้ด้านความคิดในการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาความแตกต่างด้านศาสนา เชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม อัตลักษณ์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กำลังพลหน่วยทหารพรานได้รับการฝึกอบรมสำหรับการปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นหนักไปในทางด้านยุทธการเป็นหลัก สำหรับด้านอื่นๆมีเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะต้องไปหาประสบการณ์จากการปฏิบัติการจริงในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หน่วยเหนือ (กองทัพบก กองทัพภาคที่ 4 และ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า) ควรเตรียมความพร้อมให้หน่วยทหารพรานในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเพิ่มเติมหลักสูตรให้กับหน่วยทหารพรานก่อนจะปฏิบัติงานในพื้นที่จริง เช่น หลักสูตรการต่อสู้ทางแนวความคิด การต่อสู้ทางการเมือง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นต้น

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Prasatpop Hayakungchat
TITLE : Guideline for Capability Development of Infantry Regiment in Problem Solving
DATE : September 2561 **WORD COUNT:** 5,309 **PAGES:** 12
KEY TERMS : Capability degree, problem of Southern border provinces of Thailand
CLASSIFICATION : Unclassified

South Thailand border problem has occurred continuously for a long time. The Government has used forces, civilian, police and army for problem solving and such problem has been under control at a certain level. Until on 7 January 2004, violence has occurred again. From the first stage of problem solving the situation was under control at a certain level. Subsequently, there was a concept to change the military force in solving the problem from general solders to the Infantry Regiment and such concept has been applied until the present time.

This Research is to study the capability degree of the Infantry Regiment, as needed, for problem solving of the Southern border provinces of Thailand. There are several types of problems such as argument on dividing of the territory, differences of religious, race, culture and tradition, social value and identity. From my study it was found that the Infantry Regiment force has been trained for their performance in the Southern border provinces of Thailand by mainly focusing on the battle. Other issues were slightly trained. These can be learned from actual actions at the actual place.

Additional recommendation The North Unit (Army, Army Region 4, Internal Security Division 4, Front Camp) should be prepared for the Infantry Regiment in solving problem of the Southern border provinces of Thailand by providing additional courses for the Infantry Regiment before performance in the actual place (for example conceptual conflict, political conflict, primary knowledge with respect to Islam).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการศึกษาถึงขีดความสามารถของหน่วยทหารพรานสำหรับการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากทีมงานคณาจารย์ เพื่อนนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก และเพื่อนร่วมงานในกองทัพอากาศที่ 4 ที่ช่วยในการให้คำปรึกษา ในการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ พันเอก ชนะชัย พลเตชา กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำและแนวทางในการทำงานวิจัย ขอขอบคุณ พันเอก อุทิศ อนันตนานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือการ ทำวิจัยฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ความดีและประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้บังคับบัญชาที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้รับการศึกษา คณาจารย์วิทยาลัยการทัพบก ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และเพื่อนนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 63 ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ผู้วิจัยจะจดจำความประทับใจที่ดั่งยามนี้ตลอดไป

แนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยทหารพรานใน การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีรากฐานมาจากความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองระหว่างเจ้าประเทศราช(อาณาจักรสยาม)กับประเทศราช(หัวเมืองต่างๆ)ในสมัยยุคจารีต หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว (ร.5) ยกเลิกการปกครองระบบหัวเมืองทั่วราชอาณาจักรประมาณ 200 กว่าหัวเมือง เป็นเหตุให้เจ้าเมืองต่างๆทั่วราชอาณาจักรไม่พอใจ โดยเฉพาะหัวเมืองทางภาคใต้ เช่น ปัตตานี เกิดความไม่พอใจเนื่องจากการสูญเสียอำนาจการปกครองของตนเองและต้องลี้ภัยไปอาศัยเจ้าเมืองกัณฑ์ ซึ่งมีสายสัมพันธ์ทางเครือญาติ จนกระทั่งเกิดการจัดตั้งกลุ่มขบวนการขึ้นมาต่อสู้กับอาณาจักรสยามเป็นระยะๆปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการต่อสู้อยู่เนืองๆ กลุ่มขบวนการใช้วิธีการต่อสู้ จากที่เคยต่อสู้ในพื้นที่ป่าเขาในสมัยยุคพุนโล มาต่อสู้ในเขตเมือง เขตชุมชนพร้อมกับการปลุกฝังบ่มเพาะสืบทอดอุดมการณ์ชาติพันธุ์มลายูให้กับประชาชนมุสลิมมลายู ไม่ว่าจะเป็น ประชาชนทั่วไป เยาวชน ผู้นำท้องถิ่นหรือแม้กระทั่งผู้นำศาสนา โดยเน้นในเรื่องประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรือง จนกระทั่งสยามเข้ามารุกรานและจับคนปัตตานีผูกเอ็นร้อยหวายเดินทางขึ้นบางกอก ไปขุดคลองแสนแสบด้วยมือเปล่า พร้อมทั้งให้ความสำคัญด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และมาตุภูมิ ผนวกกับการใช้ช่องว่างทางการเมือง การปกครอง และสถานภาพความเหลื่อมล้ำสังคมและเศรษฐกิจมาเป็นเงื่อนไข ในการปลุกปั่นประชาชนมุสลิมมลายูให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกออกจากสังคมใหญ่ ให้ไม่ยอมรับความเป็นสยาม ทำให้ความหวาดระแวงเกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนมุสลิมมลายู เกิดการต่อต้านอำนาจรัฐ การระบือทหาร ยิงพระ ช่างครู ช่มชู้ไทยพุทธ ซึ่งลักษณะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐและความสงบสุขของประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และประชาชนโดยรวมเป็นอย่างมาก

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี) เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เป็นหัวเมืองบนแหลมมลายูเป็นเมืองท่าที่มีความเจริญรุ่งเรืองเพราะในยุคสมัยของการค้าโดยเรือสำเภา นักเดินเรือต่างชาติแวะเวียนเข้ามาทำการติดต่อค้าขายมากมายหลายเชื้อชาติ อาทิเช่น จีน อินเดีย ยุโรป อาหรับ ทำให้ปัตตานีมีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีต มีอัตลักษณ์ความเป็น

มลายู ทั้งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา สังคม ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตที่แตกต่างจากประชาชนในจังหวัดอื่นๆ สภาพพื้นฐานของชุมชนมุสลิมคือความยุติธรรม ความเสมอภาค และการปรึกษาหารือ ซึ่งถือได้ว่า เป็นวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสภาพอัตลักษณ์พิเศษนี้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงรากเหง้าของปัญหา โดยไม่ให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเกิดความรู้สึกว่า ได้รับการเอาใจใส่หรือการดูแลในฐานะพลเมืองไทยที่ไม่เท่าเทียมกัน

“ทฤษฎีความขัดแย้ง ของ คาร์ล มาร์กซ์”¹ เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานของสมมติฐานที่ว่าสังคมคือ ระบบที่มีลักษณะซับซ้อนของความไม่เท่าเทียมกัน (Inequality) และความขัดแย้ง (Conflict) ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Macdonis 1993 : 19) ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคมเป็นทฤษฎีที่สนับสนุนให้ทฤษฎีโครงสร้าง – หน้าที่มีความสมบูรณ์ขึ้น กล่าวคือ ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคมมีแนวความคิดว่า สังคมนั้นไม่ได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่สังคมนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งแยก (Division) อันเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม นักสังคมวิทยากลุ่มความขัดแย้งทางสังคมจะพยายามค้นหาว่า ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ชั้นทางสังคม เชื้อชาติ กลุ่มชน เพศ และอายุ มีความเกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมของการกระจายทรัพยากรที่มีคุณค่าในสังคม ได้แก่ เงิน อำนาจ การศึกษา และเกียรติยศทางสังคมอย่างไร นอกจากนี้นักวิชาการในกลุ่มความขัดแย้งทางสังคมจะมองว่า ในสังคมเกิดการแข่งขันกันเพราะในสังคมมีความขัดแย้งกันอันเนื่องมาจากคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้รับผลประโยชน์และผลตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกัน สิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่คนในสังคมได้รับมีความแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งและหน้าที่ทางสังคม นักสังคมวิทยาในกลุ่มนี้ยังมองว่า สังคมมีความขัดแย้งกันอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นสาเหตุทำให้สังคมมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตามมา

ทฤษฎีความขัดแย้ง มองว่า ความขัดแย้ง เป็นพื้นฐานของสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะสภาพสังคมเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ของคนกับคนจำนวนมากและแต่ละคนมีทั้งความแตกต่างและความเหมือนเชิงทัศนคติ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากบรรทัดฐานทางสังคมที่ถูกขัดเกลารายละเอียดอย่างยาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ นอกจากนั้นแล้วยังรวมถึงทัศนคติต่อชาติพันธุ์หนึ่ง ภาษาหนึ่ง ที่มองว่าด้อยค่าล้าหลัง หรือตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดทัศนคติของการแบ่งชนชั้นและไม่ได้รับการยอมรับในสังคมใหม่

ปัญหาความขัดแย้งเรื้อรังที่ประวัติศาสตร์มายาวนาน เป็นปัญหาที่มีความละเอียดและซับซ้อน กลายเป็นปัญหา ที่รัฐบาลทุกสมัยต้องหาวิธีการแก้ปัญหาและแสวงหาหนทางเพื่อยุติสถานการณ์ความขัดแย้งเหล่านี้ สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการฆ่า การทำลายล้าง การข่มขู่ การจับกุม ได้สร้างความเกลียดกลัว ความเกลียดชัง ความแค้นในสังคมอย่างบาดลึก ในขณะที่ผู้ก่อความไม่สงบพยายามก่อเหตุรุนแรง ด้วยการวางระเบิด การข่มขู่โจมตีหน่วยทหาร เผาทำลายสถานที่ราชการ ฆ่าพระยี่งครุ มุ่งทำร้ายผู้บริสุทธิ์ สร้างความหวาดกลัวให้ประชาชนในพื้นที่

จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน มีการก่อเหตุในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด อาทิเช่น เพียงแต่ไม่รุนแรงและต่อเนื่อง จนกระทั่งเมื่อ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2547 ได้มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้ทำการปล้นปืนของกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ตำบลมะรือโบออก อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ไป กองทัพอากาศที่ 4 หน่วยเจ้าของพื้นที่รับผิดชอบได้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจทักษิณ เพื่อปฏิบัติการกิจในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายใน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ต่อมาในปี พ.ศ.2548 รัฐบาลได้ออกคำสั่งจัดตั้ง กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสจ.ชต.) ถึง กันยายน พ.ศ.2548 และตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ.2548 ถึง มกราคม พ.ศ.2550 กองพลทหารราบที่ 15 ได้จัดตั้งกองกำลังศรีสุนทรเข้ามา รับผิดชอบพื้นที่แทน

ปลายปี พ.ศ.2549 รัฐบาลโดยการนำของ ฯพณฯ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้ออกคำสั่ง นร.ที่ 206/2549 ลง 30 ตุลาคม พ.ศ.2549 เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) และ คำสั่ง นร.ที่ 207/2549 ลง 30 ตุลาคม พ.ศ.2549 เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกันโดยให้มีการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 เป็นต้นมา

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เป็นหน่วยหลักการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้ใช้กำลังทั้ง กำลังทหารหลักที่ระดมมาจากทุกกองทัพภาคของประเทศ กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ กำลังหน่วยทหารพราน เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยในหัวข้อมแรกๆของการเข้าปฏิบัติงาน เน้นทางด้านยุทธการการปราบปรามเป็นหลัก เช่น การปิดล้อมตรวจค้น และ การลาดตระเวน เป็นต้น ซึ่งมาตรการดังกล่าวถึงแม้จะสามารถจับกุมหรือวิสามัญฆาตกรรมต่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ แต่เหตุการณ์การก่อความไม่สงบก็ยังมีเหมือนเดิม ทั้งนี้อาจขึ้นได้อย่างหลายสาเหตุ เช่น ฝ่ายรัฐขาดการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงให้กับครอบครัวของผู้ถูกจับกุมหรือวิสามัญฆาตกรรมได้ทราบว่า ผู้ถูกจับกุมหรือวิสามัญฆาตกรรมเนื่องจากสาเหตุอะไร ถึงแม้ว่าจะมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้ทราบแล้ว กลุ่มครอบครัวและญาติก็ยังคงไม่พอใจอยู่ดี มีการจับกุมหรือวิสามัญฆาตกรรมผิดตัว เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือบางที่กระทั่งหันกลับไปให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบหรือเป็นผู้ก่อความไม่สงบเสียเอง รวมถึงการประกาศใช้กฎหมายพิเศษ จำนวน 3 ฉบับ เพราะเนื่องจากว่าหากให้กฎหมายหรือบทบัญญัติทั่วไปๆ ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่มีหลากหลายรูปแบบให้ยุติลงได้โดยเร็ว คือ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ. 2551 โดยให้อำนาจอย่างเต็มที่แก่เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ รัฐบาลเน้นการแก้ปัญหาโดยใช้การทหารนำการเมือง โดยใช้กำลังจากทหารหลัก ทหารพราน ตำรวจ และกำลังภาคประชาชน ทั้งนี้เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ก็ยังมีการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ต่อมาภายหลัง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการ โดยการน้อมนำยุทธศาสตร์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 พร้อมกับแนวทางแห่งการแก้ปัญหาโดยวิถีทางแบบสันติวิธีคือ การเมืองนำการทหาร ซึ่งอดีตผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้าหรือแม่ทัพภาคที่ 4 โดยใช้ชื่อว่า “นโยบายสานใจสู่สันติ” มาเป็นแนวทางแก้ปัญหา

จากการแก้ปัญหา ตามแนวทางการเมืองนำการทหารที่ผ่านมาส่งผลต่อการก่อเหตุร้ายรายวันของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบลดลงตามลำดับ อาจเป็นเพราะเรื่องของการเสริมสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วน จัดเวทีให้ผู้คิดเห็นต่างได้มีเวทีในการแสดงออกพูดคุยกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกนายให้มีความรู้เรื่องในวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การจัดกำลังจากกองกำลังทหารหลัก ทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์มาจากทั่วประเทศนั้น มีปัญหาข้อขัดข้องเกิดขึ้นหลายประการ เช่น การสิ้นเปลือง

งบประมาณในการเคลื่อนย้าย กำลังพลขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานเนื่องจากมี สับเปลี่ยนหน่วยอยู่เป็นประจำ ประมาณ 1 – 2 ปี จะสับเปลี่ยนหน่วย 1 ครั้ง กำลังพล ขาดพื้นฐานความเข้าใจต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ของประชาชนใน ท้องถิ่น ไม่มีความคุ้นเคยกับต่อสภาพภูมิประเทศ ดังนั้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในภาค 4 ส่วนหน้า จึงมีแนวความคิดในการใช้กำลังประจำถิ่นคือหน่วยทหารพราน เป็น กำลังหลักในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องการจัดตั้งกองกำลังทหารพราน เป็นวิธีการที่สะดวกและประหยัด การก่อตั้งและยุบหน่วยทหารพรานนั้นทำได้ง่าย สามารถยุบหรือเรียกรวมตัวได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการฝึกก็ใช้เวลาที่ไม่ยาวนานนัก สามารถ ฝึกอบรมกำลังพลเข้ามาปฏิบัติงานได้รวดเร็วและสิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่ากองกำลัง ทหารหลัก ประกอบกับความต้องการกำลังพลที่คุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ ภาษาและ วัฒนธรรม มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ และทหารพรานมีความชำนาญใน พื้นที่ป่า สามารถเข้าใจประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างดี รวมถึงทหารพรานมีบทบาทมายาวนานตั้งแต่ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในการแก้ปัญหา ในยุคของการต่อสู้กับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ตลอดมา จนกระทั่งปัจจุบัน กองกำลังทหารพรานจึงเหมือนกับกองทัพประจำถิ่น เป็นกองกำลังติด อาวุธของรัฐที่ใช้กำลังประชาชนในท้องถิ่น ต่อสู้กับกองกำลังของกลุ่มขบวนการแบ่งแยก ดินแดน แต่อย่างไรก็ดีการปฏิบัติหน้าที่ของทหารพรานในช่วงแรกๆ เกิดความผิดพลาด และสร้างความเสียหายให้กับรัฐหลายครั้ง เช่น ความผิดพลาดในการควบคุมสถานการณ์ จากบางจุดในการดูแลผู้ชุมนุมประท้วงที่ อำเภอดงตาล จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ.2547 และเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555 ณ บ้านน้ำดำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี เหตุทหาร พรานระดมยิงผู้บริสุทธิ์จากการสำคัญผิด คิดว่าเป็นคนร้ายที่หลบหนีหลังการก่อเหตุยิง ถล่มฐานทหาร ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิต 4 ศพ และบาดเจ็บจำนวน 5 คน เหตุการณ์ ดังกล่าวทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ตกเป็นเหยื่อของกลลวงจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงและเป็น ความผิดพลาดที่หน่วยทหารพรานทำเกินกว่าเหตุ จนถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึง ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของทหารพราน ทำให้ภาพลักษณ์ “ทหารพราน” ตีลบ หนักขึ้นไปอีก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกองกำลังทหาร พรานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสำคัญและมีส่วนที่เกี่ยวข้อที่ส่งผลกระทบ โดยต่อสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเห็นสมควรศึกษาเกี่ยวกับขีด ความสามารถของทหารพราน กับการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ เพื่อทราบถึงกำลังพลของกองกำลังทหารพรานจะต้องมีขีดความสามารถอะไรบ้าง

เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อคลี่คลายปัญหาให้เกิดความสมานฉันท์ และความสงบสุขของประชาชนในพื้นที่ตลอดไป

“ยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2560–2564”² และ “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 – 2564”³ ได้มีประเด็นยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกัหน่วยกำลังในพื้นที่ที่จะต้องปฏิบัติไว้ คือ ในด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ประกอบด้วย การรักษาปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแก้ไขปัญหายภัยแทรกซ้อน การพัฒนาประสิทธิภาพของงานด้านการข่าว การเพิ่มขีดความสามารถของกำลังประจำถิ่น กำลังตำรวจ กำลังประชาชน และกลไกปกติของรัฐ การต่อสู้ทางความคิด ในด้านการอำนวยความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และการสร้างความเข้าใจ ประกอบด้วย การอำนวยความยุติธรรมในพื้นที่ การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนโดยได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ การสร้างความเข้าใจ สนับสนุนให้มีกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์

“แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2561”⁴ พบว่าความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) เป็นปัญหาที่สั่งสมมาเป็นเวลานานและมีความซับซ้อนละเอียดอ่อนและเชื่อมโยงกันหลายมิติ ปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา คือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพของปัญหาสามารถแยกออกเป็น ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเป็นปัญหาหลักและปัญหายภัยแทรกซ้อนที่เป็นปัญหาสนับสนุน คอยซ้ำเติมและเสริมให้ปัญหาหลักมีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยปัญหาการแบ่งแยกดินแดน เป็นปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียอำนาจในการปกครองในฐานะประเทศราชของกลุ่มผู้ปกครองรัฐปัตตานีเดิม ภายหลังจากที่รัฐได้ปรับโครงสร้างการปกครอง โดยการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อสร้างบูรณภาพเหนือดินแดน ทำให้รัฐปัตตานีกลายเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีความแตกต่างด้านอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรม ประเพณีและภาษาพูด ที่แตกต่างชัดเจนกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและเกิดความรู้สึกถูกปกครอง ทำให้มีประชาชนกลุ่มหนึ่งได้จัดตั้งเป็นองค์กรลับและจับอาวุธขึ้นมาต่อสู้

กรมทหารพราน ได้จัดตั้งตามคำสั่ง กองทัพบก เมื่อ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2521 โดยใช้วิธีการจัดกำลังพลและยุทธโธปกรณ์ หรือ อจย.หมายเลข 20 – 21 (21 มกราคม 2526)

ประกอบด้วย กองบังคับการ 16 กองร้อยทหารพราน แต่การจัดหน่วยในการออกปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะใช้การจัดเฉพาะกิจ ซึ่ง หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน จะประกอบด้วย กองบังคับการ 16 กองร้อยทหารพราน และ 1 หมวดทหารพรานหญิง ซึ่งกำลังพลของหน่วยทหารพรานในที่ตั้งปกติ จะได้รับการฝึกจำนวน 2 หลักสูตร คือ การฝึกหลักสูตรเบื้องต้นของทหารพราน ระยะเวลา 4 สัปดาห์ การฝึกหลักสูตรการฝึกเป็นชุดปฏิบัติการ ระยะเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อออกปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ จะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีก 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรการฝึกครองผู้บังคับชุดปฏิบัติการทหารพราน (3สัปดาห์) หลักสูตรการฝึกฟื้นฟูสภาพกำลังพลทหารพราน (2 สัปดาห์) หลักสูตรการฝึกทบทวนหมู่ทหารพรานหญิง (2 สัปดาห์) ตาม “ แผนการฝึกศึกษาพิเศษประจำปี ของ ศูนย์ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพบกที่ 4 ปีงบประมาณ 2561”⁵

สำหรับหน่วยกำลังทหารอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้เข้ารับการฝึกเตรียมการ ตาม “หนังสือ ยก.ทบ.ลับ ที่ กท 0403/1548 ลง 13 พ.ย.51”⁶ เรื่อง ขออนุมัติแนวทางการฝึกเตรียมการปฏิบัติการกิจในพื้นที่ จชต.ประจำปี 2552 แนวความคิดในการจัดการฝึกเตรียมการปฏิบัติการกิจในพื้นที่ จชต.ปี 2552 แบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมการและการฝึกระดับบุคคลขั้นพื้นฐาน(พลทหารกองประจำการ) ประกอบด้วย 1) การฝึกชุดครูฝึกของหน่วย ; ยศ.ทบ. โดย ศฝยว.ทบ.ทำการฝึกชุดครูฝึกของหน่วย เพื่อให้กำลังพลดังกล่าวดำเนินการขยายผลในการฝึกชั้นที่ 2 และ3 ต่อไป 2) การฝึกระดับบุคคลพื้นฐาน(พลทหารกองประจำการ) ดำเนินการโดยหน่วยเอง ตามหลักสูตรการฝึก ครูทหารใหม่ และ ส.ต.กองประจำการ,หลักสูตรการฝึกทหารใหม่และหลักสูตรการฝึกเฉพาะหน้าที่ ทั้งนี้ให้ความสำคัญเร่งด่วน กับรายการกิจเฉพาะที่สำคัญต่อภารกิจ (รกสภ.) ดังนี้ บุคคลทำการรบ การใช้อาวุธประจำกายและการยิงปืนทางยุทธวิธี การติดต่อสื่อสาร (ทัศนสัญญาณ) การสังเกตและจดจำ พื้นฐานทุ่นระเบิด กับระเบิด และระเบิดแสวงเครื่อง กฎการปะทะและกฎการใช้กำลัง ข้อปฏิบัติและข้อห้าม ที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชั้นที่ 2 การฝึกระดับบุคคล และเป็นหน่วย หมู่ ตอน หมวด ดำเนินการโดยหน่วยเองตามหลักสูตรการฝึกเป็นหน่วยหมู่ ตอน หมวด ทั้งนี้ให้ความสำคัญเร่งด่วนกับรายการกิจเฉพาะที่สำคัญต่อภารกิจ (รกสภ.) ดังนี้ การยิงปืนตามทำนองรบ การยิงปืนประกอบกร

เคลื่อนที่ เป็นคู่ เป็นชุดยิง เป็นหมู่ การยิงปืนในเวลากลางคืน การปฏิบัติฉบับพลัน การ ลว.และ รปภ.(ด้วยเท้าและยานพาหนะ) การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด การ รปภ. เทคนิคการ ปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง การเข้าและควบคุมพื้นที่สงสัย การปิดล้อม/ตรวจค้น

ขั้นที่ 3 การฝึกเป็นหน่วยกองร้อย/กองพัน ดำเนินการโดยหน่วยเอง ใช้งบประมาณการฝึก เป็นหน่วยกองร้อย และกองพันตามที่ได้รับจัดสรร ลดรายการกิจเฉพาะที่สำคัญต่อภารกิจ การรบในแบบลง เพิ่มการปฏิบัติภารกิจที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติภารกิจ ปปส.เร่งด่วนกับ รายการกิจเฉพาะที่สำคัญต่อภารกิจ (รทสภ.) ดังนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ภารกิจในพื้นที่ จชต. นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ จชต. ระเบียบการนำหน่วย การอำนวยความสะดวก การปฏิบัติภารกิจ การปฏิบัติงาน ด้านกิจการพลเรือน เป้าหมาย ในการฝึกขั้นที่ 2 และ3 ฝึกเพื่อเป็นการปรับมาตรฐาน และเตรียมความพร้อมทั้งในระดับบุคคลและระดับหน่วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับการ บรรจุกำลังพลลงในตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสม

ขั้นที่ 4 การฝึกเพิ่มขีดความสามารถและตรวจสอบความพร้อม ดำเนินการโดย ทท.จัดตั้ง กอ.ฝึกฯกองพลจัดตั้งสถานีฝึก (LANE TRAINING) เพื่อนำกำลังพลที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติภารกิจมาถ่ายทอดประสบการณ์เทคนิคและยุทธวิธีที่ทันต่อสถานการณ์ในพื้นที่ให้ ผู้รับการฝึกรวมทั้งการทดสอบความรู้ทักษะและการปฏิบัติตามภารกิจในพื้นที่ จชต. โดย ให้หน่วยพิจารณาแนวทาง/แนวความคิด การตรวจสอบ นทล.ไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบการฝึก แยกดำเนินการเป็น 2 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 การตรวจสอบ ณ ศฝยว.ทบ. (นอกเหนือ จาก ทท.4) ส่วนที่ 2 การฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. (หน่วยที่ ไม่ได้เข้ารับการตรวจสอบในส่วนที่ 1 โดยจัดกำลังไปฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. เพื่อให้ หน่วยได้รับทราบข้อมูล ประสบการณ์ รวมทั้งให้มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ปฏิบัติการอันจะ เป็นข้อมูลในการเตรียมปฏิบัติภารกิจต่อไป

“คู่มือการฝึก ว่าด้วย การฝึกเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยที่จะเข้าปฏิบัติการในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2556”⁷ การจัดทำคู่มือการฝึก ฯ ดังกล่าว จัดทำขึ้นเพื่อเป็น การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ รวมทั้งเทคนิค และทักษะในการ ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กับหน่วยที่จะต้องหมุนเวียนเข้าปฏิบัติงานใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีความรู้ความเข้าใจในภารกิจภัยคุกคาม พื้นที่ปฏิบัติการ และประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทาง

ในการฝึกให้กับทหารทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นหน่วยทหารขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบ โดยได้กำหนดแนวความคิดในการจัดการฝึก เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การฝึกทบทวนวิชาทหารทั่วไป เป็นการฝึกวิชาทหารที่สำคัญ และมีความจำเป็น เป็นการฝึกแบบรวมการ โดยกำหนดให้นายทหารชั้นประทวน และพลทหารทุกคนเข้ารับการฝึก มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติมากกว่าการสอนในห้องเรียน ประกอบด้วย การใช้อาวุธประจำกาย และอาวุธประจำหน่วย, บุคคลทำการรบ, การปฐมพยาบาล และการส่งกลับ, การสังเกต และการสะกดรอย, ทุ่นระเบิด กักระเบิด และระเบิดแสวงเครื่องที่ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้, หลักการลาดตระเวนและเทคนิคการลาดตระเวนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการติดต่อสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกตามกิจเฉพาะเป็นบุคคล บัดดี้ และเป็นหน่วย เป็นการฝึกตามกิจเฉพาะแต่ละกิจ เป็นการฝึกแบบแยกการหมุนเวียนสถานีฝึก (Lane Training) โดยกำหนดให้กำลังพลทุกคนเข้ารับการฝึก ยกเว้น ผบ.ร้อย., ผบ.มว. เป็นครูฝึก ประกอบด้วย การลาดตระเวน และระวังป้องกัน, การลาดตระเวนต่อต้านระเบิดแสวงเครื่องด้วยยานยนต์, การชุ่มโจมตี และต่อต้านการชุ่ม, การสังเกตและการสะกดรอย, การยิงปืนทางยุทธวิธี (คู่, ชูดยิง, หมู่) ในเวลากลางวัน และกลางคืน การปฏิบัติการทางทหารในความขัดแย้งระดับต่ำ การจัดตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ, การตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะ, การปฏิบัติ ณ ที่เกิดเหตุ การปฏิบัติเมื่อมีเหตุการณ์เกี่ยวกับระเบิดแสวงเครื่องหรือวัตถุต้องสงสัย การคุ้มครองและระวังป้องกันบุคคล และสถานที่, ทุ่นระเบิด กักระเบิด และระเบิดแสวงเครื่องที่ใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้, การปิดล้อมตรวจค้น, การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน, การปฏิบัติงานด้านการข่าว, การปฏิบัติงานร่วมกับอากาศยาน, และการปฐมพยาบาล และการส่งกลับ

ขั้นตอนที่ 3 การฝึกตามสถานการณ์ทางยุทธวิธี เป็นการนำเอากิจเฉพาะต่าง ๆ ที่ทำการฝึกในขั้นที่ 2 มาจัดลำดับเป็นภาพเหตุการณ์ทางยุทธวิธีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาต่อเนื่อง ไม่มีการปิดสถานการณ์ทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน โดยกำหนดให้กำลังพลทุกคนเข้ารับการฝึก ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางยุทธวิธี ประกอบด้วย การเคลื่อนย้ายเข้าที่ตั้งฐานปฏิบัติการระดับ มว., การตั้งฐานปฏิบัติการ และการระวังป้องกัน, การคุ้มครอง และระวังป้องกันบุคคล และสถานที่, การปฏิบัติการจรยุทธ์, การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ, การปฏิบัติเมื่อมีเหตุการณ์เกี่ยวกับระเบิดแสวงเครื่องหรือวัตถุต้องสงสัย, การปฏิบัติเมื่อมีเหตุการณ์

การก่อกวนไม่สงบในพื้นที่, การปิดล้อมตรวจค้น, การปฏิบัติงานด้านการข่าว, การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน และการปฏิบัติเมื่อมีเหตุการณ์การก่อกวนไม่สงบเกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ การลอบวางเพลิง การลอบวางระเบิด และการลอบทำร้าย จนท./ปชช.

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบการฝึก (7 วัน) โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจสอบมาตรฐานเป็นบุคคล และเป็นหน่วย จัดตั้งเป็นสถานีตามกิจเฉพาะที่สำคัญ และที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย การ ลว.และ ระวังป้องกัน (การ ลว.และ รปภ. เป็นคู่, เป็นหมู่, การ ลว. ต่อต้านระเบิดด้วยยานยนต์, การซ้อมโจมตี และการต่อต้านการซ้อมโจมตี, การสังเกต และการสะกดรอย) การยิงปืนทางยุทธวิธี (การยิงปืนประกอบการดำเนินกลยุทธ์เป็นคู่, ชุดยิง และเป็นหมู่, การยิงปืนทางยุทธวิธีในเวลากลางคืน, การยิงปืนพกทางยุทธวิธี) การปฏิบัติการทางทหารในความขัดแย้งระดับต่ำ (การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ, การตรวจค้นบุคคล และยานพาหนะ, การปฏิบัติ ณ ที่เกิดเหตุ, การปฏิบัติเมื่อตรวจพบวัตถุต้องสงสัย, การคุ้มครอง และการระวังป้องกันบุคคล และสถานที่, หุ่นระเบิด/กับระเบิด และระเบิดแสวงเครื่อง, การปิดล้อมตรวจค้น, การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองร้อย, การปฏิบัติงานด้านการข่าวระดับกองร้อย, การปฐมพยาบาล และการส่งกลับ) 2) การตรวจสอบตามสถานการณ์ทางยุทธวิธี เป็นการตรวจสอบตามสถานการณ์ทางยุทธวิธีทั้งในเวลากลางวัน และกลางคืน โดยไม่มีการปิดสถานการณ์ต่อเนื่อง 24 ชม. แต่จะต้องปฏิบัติภารกิจเช่นเดิมกำลังพลทุกนายเข้ารับการตรวจสอบในรูปของกองร้อยโดยกำหนดให้กำลังพลในแต่ละ มว. ลาพัก 1 ใน 3 คงเหลือ 2 ใน 3 เข้ารับการตรวจสอบ ฯ ประกอบด้วย การฝึกกายบริหาร และการทดสอบร่างกาย ยังคงทำการฝึกกายบริหารครั้งละ 1 ชม.ของทุกวัน โดยใช้ท่ากายบริหาร และทดสอบความแข็งแรงของร่างกายเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์อายุ การอบรม ได้แก่ ปัญหาการก่อกวนไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้, นโยบาย และแนวทางในการแก้ปัญหาการก่อกวนไม่สงบ, การจัดองค์กรในการแก้ปัญหาของรัฐบาล และกองทัพบก และสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวมุสลิม ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า กำลังพลของหน่วยทหารพรานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการฝึกอบรม จำนวน 5 หลักสูตร ซึ่งแตกต่างจากกำลังพลของหน่วยทหารหลักที่ได้รับการฝึกอบรมเต็มรูปแบบ การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จำเป็นจะต้องมี ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในหลากหลายรูปแบบ อาจแบ่งออกเป็นได้ 2 อย่าง คือ 1) ความรู้ ความสามารถที่ กำลังพลทุกนายจะต้องมีติดตัว เช่น การใช้อาวุธประจำกาย การสังเกตวัตถุสิ่งของต้องสงสัยและวัตถุระเบิด ความเข้าใจเบื้องต้นของ

หลักศาสนาอิสลาม เป็นต้น 2) ความรู้ ความสามารถที่เป็นเฉพาะบุคคลที่จะใช้ปฏิบัติภารกิจ เช่น การปิดล้อมตรวจค้น การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ การปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน เป็นต้น การปฏิบัติการเชิงรับ เช่น การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาความปลอดภัยโรงเรียนและบุคคลากรทางการศึกษา การรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการและสถานที่สำคัญ การรักษาความปลอดภัยพระสงฆ์และวัด ต้องใช้กำลังพลในการปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ทำให้กำลังที่จะใช้ในการปฏิบัติงานเชิงรุก เช่น การปิดล้อมตรวจค้น การลาดตระเวนพิสูจน์ทราบ มีจำนวนน้อยลง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า สามารถแบ่งกำลังพลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนายทหารสัญญาบัตร (ตั้งแต่ ผู้บังคับการกรมทหารพราน ถึง รองผู้บังคับกองร้อยทหารพราน) กลุ่มนายทหารประทวน และกลุ่มอาสาสมัครทหารพราน ในส่วนของกลุ่มนายทหารสัญญาบัตร มีความรู้ ความเข้าใจและขีดความสามารถ ด้านยุทธวิธีและด้านการเมืองอยู่ในเกณฑ์ดี กลุ่มนายทหารประทวนมีความรู้ ความเข้าใจและขีดความสามารถในทางยุทธวิธีค่อนข้างดี มีความรู้ ความเข้าใจและขีดความสามารถงานด้านการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มอาสาสมัครทหารพราน มีความรู้ ความเข้าใจและขีดความสามารถ ด้านยุทธวิธีและด้านการเมือง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

จะเห็นได้ว่าขีดความสามารถของกำลังพลหน่วยทหารพราน ในส่วนของกลุ่มนายทหารสัญญาบัตร สามารถตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยเหนือในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นเวลานาน ผ่านการฝึกและอบรมจากหน่วยเหนือครบทุกหลักสูตร ได้รับการเน้นย้ำจากหน่วยเหนืออยู่ตลอดเวลา อาจจะต้องเพิ่มเติมเฉพาะการอบรม เน้นย้ำและกำกับดูแล กำลังพลผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เข้าใจถึงนโยบายของเหนือและการปฏิบัติตามที่ได้สั่งการไปแล้ว กลุ่มนายทหารประทวนและกลุ่มอาสาสมัครทหารพราน จะต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยเหนือในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะกลุ่มนายทหารประทวนและกลุ่มอาสาสมัครทหารพราน เป็นผู้ปฏิบัติงานหลักและมีจำนวนมาก ในการปราบปรามจับกุม กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนเนื่องการเป็นผู้พบปะประชาชนโดยตรงเป็นประจำทุกวัน เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยทหารพรานเพื่อตอบสนองต่อภารกิจในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจกระทำได้โดยกองทัพบกจัดการฝึกเตรียมการให้กับหน่วยทหารพรานเหมือนกับหน่วยกำลังอื่นๆ ที่มา

ปฏิบัติงาน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า มอบหมายให้ ศูนย์ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 4 เพิ่มการฝึกอบรมในหลักสูตรที่จำเป็นและสำคัญในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยทหารพราน เช่น ประวัติศาสตร์และความสำคัญของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความเป็นมาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลักนิยมและยุทธวิธีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลามเบื้องต้น ความรู้เบื้องต้นในภาษามลายูปัตตานี (ภาษายาวี) ความสำคัญของโรงเรียนตาดิกาและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา (ปอเนาะ) วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของประชาชนมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้) การอบรมให้เข้าใจถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้กฎหมายพิเศษทั้ง 3 ฉบับ (พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และพระราชบัญญัติความมั่นคงในราชอาณาจักรพ.ศ.2551) หลักสิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หน่วยทหารพรานดำเนินการฝึกอบรมภายในหน่วยในหลักสูตรที่จำเป็นและสำคัญ

การลดบทบาทในภารกิจปฏิบัติการเชิงรับเพื่อนำกำลังมาใช้ในการปฏิบัติงานเชิงรุก ทั้งทางด้านยุทธวิธีและด้านการเมืองนั้นมีความจำเป็น สามารถทำได้ เช่น การรักษาความปลอดภัยโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา มอบให้ ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน หรือ ชุดคุ้มครองตำบล เป็นผู้รับผิดชอบ การรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการและสถานที่สำคัญ มอบให้ อาสาสมัครอำเภอ อาสาสมัครจังหวัด หรือ จ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมาดูแล

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ทฤษฎีความขัดแย้ง ของ คาร์ล มาร์กซ์ , [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2561].
เข้าถึงได้จาก : https://th.wikipedia.org/wiki/คาร์ล_มาร์กซ์
- ² ยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2560–2564
- ³ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 – 2564
- ⁴ แผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2561
- ⁵ แผนการฝึกศึกษาพิเศษประจำปี ของ ศูนย์ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 4 ปีงบประมาณ 2561
- ⁶ หนังสือ ยก.ทบ.ลับ ที่ กห 0403/1548 ลง 13 พ.ย.51 เรื่อง ขออนุมัติแนวทางการฝึกเตรียมการปฏิบัติการกิจในพื้นที่ จขต.ประจำปี 2552
- ⁷ คู่มือการฝึก ว่าด้วย การฝึกเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยที่จะเข้าปฏิบัติการกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2556

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ประสาทภพ หะกังฉัตร
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 14 สิงหาคม 2513
ประวัติสำเร็จศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมหาชิราวุธสงขลา
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมหาชิราวุธสงขลา
พ.ศ. 2538	วิทยาศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 42
พ.ศ. 2547	หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 82
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2538 - 2541	ผู้บังคับหมวดรถถัง กองร้อยรถถัง กองพันทหารม้าที่ 16 กองพลทหารราบที่ 5
พ.ศ. 2541 - 2546	ผู้บังคับกองร้อยรถถัง กองพันทหารม้าที่ 16 กองพลทหารราบที่ 5
พ.ศ. 2546 - 2547	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2547 - 2551	ผู้ช่วยฝ่ายยุทธการ กองทัพอากาศที่ 4
พ.ศ. 2551 - 2557	รองผู้บังคับการ กรมทหารพรานที่ 47
พ.ศ. 2557 - 2558	ผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ 16 กองพลทหารราบที่ 5
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน	หัวหน้ากองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 43